

แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

The Approaches to the Development of the Identity of Catholic Education of Schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan.

ศิริกุล เอียงผาสุข

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

ดร.สุนทร ทองคำพงษ์

* คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

Sirikul Aeangpasuk

* Master of Education Program in Educational Administration, Northern College.

Dr.Sunet Thongkhamphong

* Faculty of Education, Northern College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 15 มกราคม 2564

* แก้ไข 15 มีนาคม 2564

* ตอบรับบทความ 20 มีนาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และ แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ลงนามแทนผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายจิตตภาติบาล คณะครูคาทอลิก ทั้ง 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 125 คน และแหล่งข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

สภาพการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหาบริหารจัดการมากที่สุดคือด้านการเงินและงบประมาณ ปัญหาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือไม่ได้เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ นักบวชชาย-หญิง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษาจัดงบประมาณในการสนับสนุนด้านการอภิบาลน้อยมาก แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำมากที่สุดคือมีการศึกษาและดูแลสุขภาพความเป็นจริงของโรงเรียนในวิชาคริสต์ศาสนา คำสอน และจริยศาสตร์จากฝ่ายวิชาการ และหาช่องทางในการจัดวิชาเหล่านี้เป็นวิชาเสริม

ข้อเสนอแนะคือ ควรพัฒนาระบบงานของจิตตภาติบาลในโรงเรียนให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เพื่อการพัฒนางานของจิตตภาติบาลโรงเรียนคาทอลิก และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารงานงบประมาณที่แสดงถึงประสิทธิภาพของสถานศึกษาคาทอลิก ที่แสดงอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

คำสำคัญ: การพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก
โรงเรียนคาทอลิกสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

Abstract

The purpose of the research seemed to investigate the conditions, problems and approaches to the development of the identity of Catholic education of schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan. The population of the research was 125 signatories acting on behalf of the licensee and managers, school directors, deputy directors for chaplaincy, and Catholic teachers of 7 schools. The data source was 13 experts. The research instruments were questionnaires and interviews. The collected data were analyzed by frequency, percentages, standard deviation, and content analysis.

The findings of the research indicated that; as a whole, the conditions of the approaches to the development of the identity of Catholic education of schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan seemed to be at the high level. The aspect that had the highest level of the management was finance and budgeting. In terms of the problems of the approaches to the development of the identity of Catholic education of schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan, it was found that aspect the problems were most found was giving monks, priests and priestesses no chance to participate in educational management, including allocating a low budget for governance. The approaches to the development of the identity of Catholic education of schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan that the experts most frequently recommended

were exploring reality in school in the class of Christianity, including doctrines and ethics from the academic department, and adding these subjects to elective courses.

In terms of the approaches to the development of the identity of Catholic education of schools under the Roman Catholic Diocese of Nakhon Sawan, it can be said that the schools should develop a system of chaplaincy affecting virtues and desirable values of learners of Catholic schools. In addition, the schools should focus on the approaches to budget development to show the effectiveness of Catholic schools and the identity of Catholic education.

Keywords:

The Development of the Identity of Catholic Education
Catholic schools under the Diocese of Nakhon Sawan

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 16 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” แสดงให้เห็นถึงเจตนาของการจัดการศึกษาว่าเป็นการให้การอบรมกับประชากรในชาติทุกเพศทุกวัย ให้มีความรู้ความสามารถเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมความดีเพื่อดำรงชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าอยู่ได้อย่างมีความสุขและสันติภาพ ในขณะที่โรงเรียนคาทอลิกเป็นโรงเรียนเอกชนที่มีบทบาทหน้าที่จัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของการศึกษา รวมทั้งจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและแผนงานของการจัดการศึกษาคาทอลิก ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกจะต้องตอบสนองต่อการจัดการศึกษาไทย ซึ่งเป็น อัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิก อัตลักษณ์สถานศึกษาคือคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์เป็นโรงเรียนเอกชนที่เป็นคาทอลิก ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องตอบสนองต่อการจัดการศึกษาไทยและอัตลักษณ์ของการศึกษาคาทอลิกที่เน้นร่วมกันสร้างเสริมคุณลักษณะที่สำคัญคือ รัก เมตตา รับผิดชอบ และซื่อสัตย์ ซื่อตรงให้กับนักเรียนและบุคลากรทุกคน ส่วนลักษณะอื่นๆโรงเรียนสามารถกำหนดให้มีความเหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย, 2555 น.8-10) ด้วยปรัชญาการศึกษาคาทอลิกที่มุ่งเน้นด้านการอบรมให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์จึงได้เอาใจใส่ให้การศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถภาพทางสติปัญญา ฝึกหัดพิจารณาไตร่ตรอง รู้จักเลือกใช้เสรีภาพอย่างถูกต้อง ฝึกเข้าถึงมรดกทางวัฒนธรรมส่งเสริมให้รู้จักค่านิยมที่ดี ปลูกฝังความรักความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันในระหว่างนักเรียนที่มีสภาพแตกต่างกันทางสังคม ศาสนา ฐานะ อุปนิสัย มุ่งสร้างสรรค์ให้นักเรียนมั่นใจในคุณธรรมที่จะช่วยให้นักเรียนดำรงชีวิตในสังคมด้วยความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง ต่อหน้าที่ ต่อผู้อื่น สำนึกในความรับผิดชอบต่อครอบครัวต่อสังคมอีกทั้งเป็นผู้ให้โดยไม่หวังผลตอบแทนด้วยจิตใจของความเมตตาอันนำมาซึ่งความเป็นผู้ที่มีความจิตใจที่อ่อนโยน เสียสละ ให้อภัย ใจยุติธรรม เปิดใจกว้าง ยอมรับผู้อื่นและเป็นมิตรกับทุกคน (โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์, 2558, น.4)

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาแล้วพบว่า การจัดการศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบันนี้ ไม่ได้สอดคล้องกับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ทั้งที่พระศาสนจักรคาทอลิกตระหนักถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิก เห็นได้ว่าโรงเรียนคาทอลิกยังขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจังต่อการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จึงได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการจัดการศึกษาคาทอลิกขึ้น เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกได้ซื่อสัตย์ต่อการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกอย่างแท้จริง เพื่อให้โรงเรียนคาทอลิกนั้นได้จัดการศึกษาคาทอลิกที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ บาทหลวงศิริชาญ เอียงผาสุข ผู้ลงนามแทนผู้รับใบอนุญาต/ผู้อำนวยการ พบว่าโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ทั้ง 7 โรงเรียนนั้น ยังขาดแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับ ครู บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง ตลอดจนผู้บริหารยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก โรงเรียนไม่สามารถหาครูที่มีคุณภาพและชีวิตจิตที่เหมาะสมกับงานด้านการอบรม โรงเรียนไปเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ การแข่งขัน การได้มาซึ่งชื่อเสียงเงินทอง แต่การอบรมด้านความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้กับนักเรียนยังมีไม่มากพอแต่ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนคาทอลิกในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์นั้นจะขาดบรรยากาศความเป็นคาทอลิก เพียงแต่ยังมีไม่มากพอที่จะอบรมด้านชีวิตจิตแก่นักเรียนได้จากความท้าทายของโรงเรียนคาทอลิกในปัจจุบัน ที่จะนำโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์กลับมาสู่การเป็นโรงเรียนคาทอลิกที่มีอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกอย่างแท้จริง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพและปัญหา พร้อมหาแนวทางในการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังฆมณฑลนครสวรรค์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาที่ส่งเสริมแนวทางอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

ขอบเขตของการศึกษา/วิจัย

การวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาลักษณะการศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ คือ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาลักษณะการศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก การจัดการศึกษาโรงเรียน คาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (สุรินทร์ จารยอุปการะ. 2556) - การจัดการศึกษา ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ (1) การเงินและงบประมาณ (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การบริหารจัดการ (4) การอภิบาล (5) การจัดกิจกรรม (6) งานจิตตาสถาบัน (7) การกำหนดหลักสูตร (8) การกำหนดเนื้อหา (9) การวางแผน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ ผู้ลงนามแทนผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการ 7 คน รองผู้จัดการ 7 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 7 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายจิตตาสถาบัน 7 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนภัทรวิทยา แม่สอด จำนวน 18 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนเซนต์นิโคลัส พิษณุโลก จำนวน 21 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนพระวรสาร ลพบุรี จำนวน 12 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนเซนต์คาเบรียล สันติสุข เพชรบูรณ์ จำนวน 12 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ มัธโนทัย ตาก จำนวน 15 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนยอแซฟพิจิตร จำนวน 16 คน คณะครูคาทอลิกโรงเรียนเซนต์แมรี อุตรดิตถ์ จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 125 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

3.1 สภาพการพัฒนาลักษณะการศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

3.2 ปัญหาทางการพัฒนาลักษณะการศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

ตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาที่ส่งเสริมแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 13 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ซึ่งผู้วิจัยใช้กรอบเรื่องอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก การจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก (สุรินทร์ จารยอุปการะ) การจัดการศึกษาฯ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) อายุ ตำแหน่งการทำงาน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก แบบสอบถามนี้มีจำนวน 83 ข้อ ซึ่งจำแนกออกเป็น 9 ด้าน คือ ด้านการเงินและงบประมาณ การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ การอภิบาล การจัดกิจกรรม งานจิตตภาลบาล การกำหนดหลักสูตร การกำหนดเนื้อหา และการวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ เป็นแบบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ (Multiple Response) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ร้อยละ และการจัดลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมแบบสอบถามการวิจัย สภาพและปัญหาการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ ทั้งหมด 125 ฉบับ ได้คืนมา 100 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหาค่าร้อยละของแบบสอบถาม หาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

2. วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) ที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดอันดับความสำคัญของประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมากำหนดเป็นเครื่องมือสำหรับดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านแนวทางพัฒนาตามกระบวนการศึกษาในตอนที่ 2 ต่อไป

ตอนที่ 3 หาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

ผู้วิจัยศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ มีการศึกษาความคิดเห็นโดยการสัมภาษณ์มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ มีจำนวน 13 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

2. การรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นตามกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์ โดยการนำผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาเป็นตัวกำหนดกรอบแนวคิด ครอบคลุมแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

2.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 คนด้วยตัวเอง และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 13 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแจกแจงความถี่และอันดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ สามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1. สภาพการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาอัตลักษณ์

การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ โดยรวมและรายด้าน

สภาพ	ระดับสภาพ		แปลผล
	μ	σ	
1 ด้านการเงินและงบประมาณ	4.52	0.36	มากที่สุด
2 ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.48	0.30	มาก
3 ด้านการบริหารจัดการ	4.57	0.29	มากที่สุด
4 ด้านการอภิบาล	4.58	0.34	มากที่สุด
5 ด้านการจัดกิจกรรม	4.58	0.34	มากที่สุด
6 ด้านงานจิตตภิบาล	4.58	0.33	มากที่สุด
7 ด้านการกำหนดหลักสูตร	4.61	0.32	มากที่สุด
8 ด้านการกำหนดเนื้อหา	4.58	0.35	มากที่สุด
9 ด้านการวางแผน	4.59	0.31	มากที่สุด
โดยรวม	4.56	0.28	มากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ มีผลการศึกษาที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ โดยรวมรายด้านทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะเห็นว่า การศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

นั้นจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบต่างๆ ที่มีความสำคัญและสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันทั้งในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายด้านการจัดการเรียนการสอน การกำหนดหลักสูตร การกำหนดเนื้อหารายวิชา งานจิตตาคิบาล การจัดกิจกรรม การบริหารงานทั่วไป การอภิบาลและบริหารงานบุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สุรินทร์ จารยอุปการะ 2556 องค์ประกอบการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบเรียงตามน้ำหนักองค์ประกอบที่ได้จากมากไปน้อยคือ (1) การเงินและงบประมาณ (2) การจัดการเรียนการสอน (3) การบริหารจัดการ (4) การอภิบาล (5) การจัดกิจกรรม (6) งานจิตตาคิบาล (7) การกำหนดหลักสูตร (8) การกำหนดเนื้อหา และ (9) การวางแผนและกำหนดเป้าหมาย องค์ประกอบการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก จึงเป็นเป็นพหุองค์ประกอบตามสมมติฐานการวิจัยและเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 9 องค์ประกอบตามลำดับ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1 ด้านการเงินและงบประมาณสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับการบริหารโรงเรียนคาทอลิกก็อาจเป็นได้ เพราะโรงเรียนคาทอลิกเรียกร้องการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมจากรัฐ โรงเรียนคาทอลิกจะมีความมั่นคงเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารเงินและงบประมาณเพื่อประโยชน์ต่อโรงเรียนบุคลากรและตัวผู้เรียน โดยมีการบริหารงบประมาณใช้ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน มีการทำบัญชีการเงินและงบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใสตรวจสอบได้ และมีการประเมินผลการดำเนินงานด้านงบประมาณอย่างถูกต้องและถือว่าเป็นสิ่งที่ควรตระหนักถึงความระมัดระวังในการจัดสรรงบประมาณให้ตรงกับงานที่วางไว้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 มาตรา 32

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนคาทอลิกมีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการทำให้พันธกิจการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสำเร็จ ครูจะต้องใช้วิธีการสอนและนำนวัตกรรมการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ตลอดจนการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยสนับสนุนความเข้าใจให้กับผู้เรียน และทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในเอกสารก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015

1.3 ด้านการบริหารจัดการ สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานโรงเรียนคาทอลิกได้อย่างดี ด้วยการเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกระดับ นักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ส่งเสริม สนับสนุนในกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนในเอกสารก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015 เสนอว่าโครงสร้างการบริหารและการบริหารจัดการโรงเรียนคาทอลิกมีลักษณะการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนดพันธกิจว่าโรงเรียนคาทอลิกมีการประสานความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และการให้บริการแก่ชุมชน

1.4 ด้านการอภิบาล สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก เป็นผู้ขับเคลื่อนให้โรงเรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ งานบริหารงานบุคคลจะช่วยพัฒนาให้บุคลากรมีคุณภาพ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีจรรยาบรรณ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีเป้าหมายในการทำงาน มีระเบียบวินัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิกในเอกสารมหาสาทอลิกในโรงเรียน สอดคล้องกับความคิดเห็นของมิเกล กาไรซาบาล ที่ระบุว่า ครูของโรงเรียนคาทอลิกเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาหล่อหลอมนักเรียน

1.5 ด้านการจัดกิจกรรม สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมต่างๆ สามารถนำพาให้นักเรียนและบุคลากรเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมมีทักษะ ความรู้ ความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ ทักษะความสามารถ กิจกรรมเสริมสร้างความรักความศรัทธาในองค์กรและศาสนา และกิจกรรมเพื่อสังคมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสภาสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ในแผนอภิบาลคริสตศักราช 2010-2015 กำหนดว่าการศึกษาคาทอลิกทำให้คุณค่าพระวรสาร ศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม จิตอาสา และชีวิตภาวนา อยู่ในบรรยากาศการเรียนรู้การสอนและในทุกกิจกรรม โดยมุ่งให้ผู้เรียนรู้จักรักและรับใช้ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น เสริมสร้างสังคมที่ดีงาม และเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

1.6 ด้านงานจิตตาสถาบัน สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานจิตตาสถาบันถือว่าเป็นงานที่สำคัญและเป็นงานที่ช่วยให้การจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกมีความเด่นชัด ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรและนักเรียนได้รับการพัฒนาทางด้าน

จิตใจ จิตวิญญาณ สติปัญญา ดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ตามคุณค่าพระวรสารรวมถึงการดูแล เรื่องการใช้สัญลักษณ์แห่งความเป็นคาทอลิกในการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทยในแผนอภิปาลคริสต์ศักราช 2010-2015 กำหนดว่าโรงเรียนคาทอลิกจัดให้มีฝ่ายจิตตาสถาบันในสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ช่วยงานอภิปาลใน สถานศึกษา ครอบครัว วัด และชุมชนซึ่งครอบคลุมถึงการให้ความรู้ และปฏิบัติงานด้านศาสน สัมพันธ์และงานกิจกรรมจิตตาสถาบัน และโรงเรียนคาทอลิกต้องจัดให้มีครูจิตตาสถาบันในสถานศึกษาคาทอลิก ในจำนวนที่มีอัตราส่วนสอดคล้องและเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน

1.7 ด้านการกำหนดหลักสูตร สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา หลักสูตรคือกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเป็น มาตรฐานในการจัดการศึกษาเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอน เป็นแนวทางในการ ส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา การจัดการ ศึกษาโรงเรียนคาทอลิกจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดหลักสูตรที่สำคัญคือ การ กำหนดหลักสูตรที่มีการบูรณาการคุณค่า พระวรสาร คุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม ประเพณีไทย และท้องถิ่น โดยให้ครอบคลุมการพัฒนาทั้งด้านความรู้และคุณธรรมด้วยมิติของความเชื่อ ในศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสมณกระทรวงการศึกษาคาทอลิกในเอกสารมติด้านศาสนาของ การศึกษาคาทอลิก ข้อ 57 ที่ว่า โรงเรียนคาทอลิกมีพื้นฐานบนคำสอนของศาสนาคริสต์ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอนอยู่ภายใต้กรอบความคิดโดยทั่วไปของศาสนา

1.8 ด้านการกำหนดเนื้อหา สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนคาทอลิกจัดให้มีการสอนคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ โดยอาศัยคุณค่าแห่งพระวรสาร และ จัดให้มีการอบรมเรื่องสื่อศึกษาสิทธิมนุษยชน สันติศึกษา เพศศาสตร์ศึกษา และนิเวศวิทยา และ ส่งเสริมให้รู้จักเท่าทันสื่อเห็นความสำคัญของสื่อศึกษา สามารถเป็นมโนธรรมให้แก่สังคมเตือนให้ มีสติเพื่อไม่ตกเป็นเหยื่อของกระแสสังคมในทุกรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสภาการศึกษา คาทอลิกแห่งประเทศไทยในเอกสารก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015 ที่ว่าการศึกษาคาทอลิกตั้งอยู่บนหลักการที่ว่าความรู้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญา และมุมมองชีวิตหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของการศึกษาคาทอลิกต้องให้ ภาพที่เป็นองค์รวมอย่างชัดเจนและเพียงพอ โดยมีจุดหมายปลายทางที่นักเรียนจะได้เรียนรู้และ เข้าถึงคุณค่าที่แท้จริงของสาระวิชาที่บูรณาการเข้ากับคุณค่าพระวรสาร

1.9 ด้านการวางแผน สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวางแผน และกำหนดเป้าหมายเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง สามารถกำหนด เป้าหมาย วางแผนพัฒนา กำหนดกลยุทธ์ และมาตรการเพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานมาตรฐานการพัฒนาสถานศึกษาของฝ่ายการศึกษาอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ที่กำหนดว่าโรงเรียนต้องมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย โครงสร้างการบริหาร โครงสร้าง ค่าตอบแทนสวัสดิการ จัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติงาน และระบบการประกันคุณภาพที่สอดคล้อง กับอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

2. สภาพปัญหาการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑล นครสวรรค์ มีดังนี้

2.1 ด้านการเงินและงบประมาณ พบว่าสถานศึกษาจัดงบประมาณในการสนับสนุนด้านการ อบรมไม่เพียงพอต่อความต้องการ สอดคล้องกับธนิก คุณเมธิกุล (ม.ป.ท. หน้า 162) เสนอความ คิดเห็นเรื่องการบริหารงบประมาณว่า งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความ สนใจเป็นอย่างมาก เพื่อให้เงินทุนที่จัดสรรให้แก่กิจกรรมต่างๆตามที่วางแผนไว้เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยป้องกันไม่ให้เกิดการจัดสรรเงินทุนมากเกินไปซึ่งจะก่อให้เกิดการสูญเสียโอกาสหรือการจัดสรร เงินทุนที่ต่ำกว่าสภาพความเป็นจริงซึ่งจะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลสำเร็จ

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าไม่ได้เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ นักบวชชาย-หญิง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนโดยสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญิกา พราหมณ์พิทักษ์ เสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552- 2561 คือ (1) การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ (1.1) จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสามารถ ทักษะ และ คุณลักษณะที่เป็นจุดเน้น (1.2) การจัดการเรียนรู้พึงจัดให้เชื่อมโยงกับชีวิตเน้นการปฏิบัติจริง (1.3) ใช้สื่อเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน (1.4) การแสวงหาความร่วมมือจาก ชุมชนจัดแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนรู้ (1.5) ผู้บริหารเป็นผู้นำทาง วิชาการ ดูแลนิเทศการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ และนำผลการนิเทศมาปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครู (2) การวัดประเมินผลครูผู้สอนต้องวัดประเมินผลผู้เรียนเป็นราย บุคคลตามจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่าโรงเรียนขาดการร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนรวมไปถึงนักเรียนในด้านต่างๆ สอดคล้องกับสมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก (2556 ข, หน้า 51) ที่กล่าวว่าการจัดองค์กรและการวางแผนการมุ่งมั่นให้โรงเรียนคาทอลิกมีคุณสมบัติเป็นโรงเรียนคาทอลิกอย่างแท้จริง

2.4 ด้านการอภิบาล พบว่าโรงเรียนคาทอลิกไม่ได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างบรรยากาศของความเป็นคาทอลิก สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงแก้ว จันทรสุต (2555) ในปัจจุบันโรงเรียนคาทอลิกได้มีนโยบายในการจัดทำและให้มีก็คืออัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญประการหนึ่งในการบริหารจัดการ โดยการจัดการศึกษาแบบคาทอลิกที่มุ่งเน้นงานอภิบาลและการอบรมหล่อหลอมนักเรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจและจิตวิญญาณด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสาร เพื่อให้นักเรียนดำเนินชีวิตในหนทางของความเป็นหนึ่งเดียวกันกับผู้อื่นและสร้างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลกเป็นสนามเผยแผ่ธรรมด้วยกระบวนการศึกษาที่สร้างนักเรียนให้มีจิตอาสาและเป็นผู้ประกอบการเปลี่ยนแปลงในสังคม

2.5 ด้านจิตตาสถาปนศาสตร์ พบว่าฝ่ายจิตตาสถาปนศาสตร์บุคลากร ที่จะมาทำหน้าที่สอดคล้องกับงานวิจัยของสภาการศึกษาคาทอลิกเรื่อง บทบาทและศักยภาพของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ได้พูดถึงเรื่องนี้ไว้ว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนถือเป็นกุญแจสำคัญในการผลักดันให้ระบบการศึกษาประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้จำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ต้องทำให้ครูมีความเสียสละทุ่มเทให้การสอนและรักในความเป็นครู มีทัศนคติที่เปิดกว้างและแสวงหาความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น ยอมรับในความคิดที่แตกต่างและเปิดกว้างให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น มีความรับผิดชอบและมีคุณธรรมปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียม มีความรู้จริงในสาขาวิชาที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ ยอมรับความเสี่ยงและความยากลำบากในการทำงานได้

2.6 ด้านการจัดกิจกรรม พบว่าโรงเรียนคาทอลิกขาดการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความศรัทธา การฟื้นฟูจิตใจครูคาทอลิก นักเรียนคาทอลิกตลอดจนบุคลากรทุกคน ที่พึงได้รับการพัฒนาสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนารณณ์ พลวัน (2559) เพราะประสบการณ์การทำงานทำให้เกิดการเรียนรู้และยังมีประสบการณ์การทำงานมากเท่าใดก็ยิ่งส่งผลดีต่อการทำงานมากเท่านั้น ประสบการณ์จึงเป็นการสะสมทักษะที่ดีในการทำงาน จะพบว่ามีความรู้ความสามารถและทักษะในการบริหารงานกิจการนักเรียนมากยิ่งขึ้น

2.7 ด้านการกำหนดหลักสูตร พบว่าโรงเรียนไม่นำรายวิชาคริสตศาสนาเข้าสู่หลักสูตรเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ ไม่ได้มีการจัดทำแผนงานอภิบาลโดยสอนคำสอนคริสตศาสนาและจริยศึกษาและให้มีบุคลากรฝ่ายอภิบาลที่มีคุณภาพในสัดส่วนที่เหมาะสม สอดคล้องกับรายงานเรื่องบทบาทและศักยภาพของโรงเรียนคาทอลิกปี 2014 ของสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ 1) หลักสูตรควรผสมผสานระหว่างการเรียนรู้วิชาการกับกิจกรรม เช่น การเรียนรู้นอกสถานที่และในส่วนของมัธยมศึกษาควรเสริมแนวทางในการประกอบอาชีพให้แก่นักเรียนตามความสนใจ 2) ควรเพิ่มหลักสูตรผสมหลักการตลาดและการประชาสัมพันธ์ 3) ควรเพิ่มเนื้อหาหลักสูตรด้านสันติภาพและการกิจกรรมสัมพันธ์กับเด็กในระดับประถมให้มากขึ้น และในส่วนระดับมัธยมศึกษาควรเน้นความรับผิดชอบต่อตนเอง 4) ควรเพิ่มเนื้อหาด้านการประยุกต์ใช้งานในชีวิตจริงลงในหลักสูตร รวมทั้งการสร้างเกณฑ์การวัดผลที่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาหลักสูตรกับชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

2.8 ด้านการกำหนดเนื้อหา พบว่าขาดการบูรณาการคุณค่าพระวรสารในการจัดการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระฯพร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีสนับสนุนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของสมณสาส์นเรื่อง “มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก” ได้กล่าวไว้ข้อที่ 100 เกี่ยวกับการบริหารจัดการ โรงเรียนคาทอลิกจำเป็นต้องมีการบริหารงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้พันธกิจของโรงเรียนประสบความสำเร็จ เช่น ต้องกำหนดอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้ชัดเจน ต้องกำหนดเป้าหมายการเรียนการสอน กำหนดเนื้อหาวิทยารวมทั้งกำหนดคุณค่า (Value) ที่จะถ่ายทอดให้นักเรียนโดยผ่านทางวิชานั้นๆ อย่างเป็นระบบ

2.9 พบว่าไม่มีการจัดองค์กรและแผนงานสอดคล้องกับอัตลักษณ์การศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา (2558, หน้า 216) โรงเรียนเครือคาทอลิกคนเชื่อทันทิว่า มีคุณภาพมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จึงเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมควบคู่กับความโดดเด่นทางวิชาการเป็นสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ ในการพัฒนานั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการพัฒนาการศึกษา ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เป็นทีม

3. แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 13 ท่าน พบว่าด้านที่พบปัญหาจำนวน 9 ด้าน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ด้านการเงินและงบประมาณ พบว่ามีแนวทางดังนี้ สถานศึกษาควรมีการจัดโครงการสำหรับงานอภิบาลให้กับนักเรียนที่ขาดทุนทรัพย์ โดยจัดให้มีการทำงานฝีมือจำหน่าย ด้านการบริโภคมีการจัดกิจกรรมปลูกผักเพื่อจำหน่ายและบริโภคสำหรับนักเรียนทุนเพื่อลดรายจ่าย ทางด้านรายจ่ายด้านอื่นๆ ได้มีการตรวจสอบความสำคัญและความจำเป็นมากที่สุด และสถานศึกษาจัดทำแผนอภิบาลขึ้นโดยจัดกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนให้สอดคล้องกับคุณค่าพระวรสาร เมื่อกำหนดแผนงานตลอดปีก็สามารถจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่องานอภิบาลเพื่อนำงบประมาณในส่วนนั้นมาใช้กับกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศิษฐ์ ศรีวิชัยรัตน์ และคณะ พบว่า บทบาทการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกด้านทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา การศึกษาคาทอลิกเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยการกระจายทรัพยากรจากแหล่งที่มีไปสู่แหล่งที่ขาดแคลนเพื่อความเท่าเทียมในโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนโดยมีสังคมพลและคณะนักบวชดำเนินการจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่ามีแนวทางดังนี้ ส่งเสริมให้ทุกวิชาได้จัดการเรียนการสอน โดยกำหนดในจุดประสงค์ของการเรียนการสอนในทุกวิชาให้มีอัตลักษณ์คุณค่าพระวรสาร โดยเน้นตามอัตลักษณ์หรือคติพจน์ของโรงเรียน เช่น เรื่องความรัก ข้อที่ 44 ที่ระบุไว้ว่าจุดมุ่งหมายหลักของการสอนในโรงเรียนคาทอลิกคือการทำให้คุณธรรมแห่งความรักของพระเยซูคริสต์ เกิดขึ้นในตัวนักเรียน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การสอนนี้จะไม่หยุดอยู่แค่การบูรณาการความเชื่อทางศาสนาและวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน แต่เป็นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมลงไปสู่การใช้ชีวิตของนักเรียน

3.3 ด้านการบริหารจัดการ พบว่ามีแนวทางดังนี้ โรงเรียนควรส่งเสริมคุณครูในการพัฒนาตนเอง โดยคณะผู้บริหารอาจมีการสังเกตการสอนของครูในโรงเรียนร่วมกันและประเมินผลครูแต่ละคน เพื่อแนะนำให้เกิดการพัฒนาการสอนของครูแต่ละคนและเป็นการเอาใจใส่คุณครูเพื่อพัฒนาองค์กรด้วยในอีกรูปแบบหนึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของสภาการศึกษาคาทอลิก เรื่อง บทบาทและศักยภาพของโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทย ได้พูดถึงเรื่องนี้ไว้ว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน ถือเป็นกุญแจสำคัญในการผลักดันให้ระบบการศึกษาประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้จำเป็นต้องพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ต้องทำให้ครูมีความเสียสละทุ่มเทให้การสอนและรักในความเป็นครู โดยครูทุกระดับจะต้องมีการเตรียมข้อมูลเพื่อการสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อนำพาโรงเรียนไปสู่ทิศทางเดียวกันด้วย และส่งครูเข้าอบรมเพื่อพร้อมที่จะพัฒนาตนเองโดยทำการประเมินตนเอง (SAR) ทุกครั้งหลังการสอน และโรงเรียนจัดนิเทศครูตลอดปีการศึกษา ผู้อำนวยการเข้านิเทศครูด้วยตนเอง

3.4 ด้านการอภิบาล พบว่ามีแนวทางดังนี้ อัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกที่สำคัญคือการประกาศพระนามพระคริสตเจ้า และให้ทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาได้รู้จักพระเยซูเจ้ามากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนให้เป็นเหมือนบ้านของพระเยซูเจ้า เมื่อบุคคลใดได้เข้ามาในสถานศึกษาจะต้องได้สัมผัสถึงองค์พระเยซูเจ้าผู้ทรงเป็นแบบอย่างแห่งรักและรับใช้ สอดคล้องกับคู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตาศาสนาของโรงเรียนคาทอลิกในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (ฉบับปฏิบัติการขั้นต้น, 2545) ที่ว่ากรอบงานด้านการอภิบาลเป็นงานด้านการอบรมสั่งสอนและการปกครองดูแลเด็กและเยาวชน รวมทั้งบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและผู้ปกครองกรอบงานด้านการอภิบาล ประกอบด้วย 2 งานหลักที่สำคัญคือ งานด้านพระวาจา และงานด้านศีลศักดิ์สิทธิ์

3.5 ด้านการจัดกิจกรรม พบว่ามีแนวทางดังนี้ โรงเรียนคาทอลิกจัดให้มีกิจกรรมฟื้นฟูจิตใจนักเรียนคาทอลิกและครูคาทอลิกปีการศึกษาละ 2 ครั้ง โรงเรียนคาทอลิกมีลักษณะเฉพาะคือสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้มีชีวิตชีวาด้วยจิตตารมณ์ สร้างเสริมภาพและความรักในแบบพระวรสารที่มุ่งช่วยเด็กและเยาวชนให้พัฒนาบุคลิกภาพเป็นบุคคลที่สมบูรณ์มากขึ้น สอดคล้องกับคู่มือแนวทางการพัฒนางานจิตตาศาสนาของโรงเรียนคาทอลิกในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (ฉบับปฏิบัติการขั้นต้น, 2545) ที่ว่ากรอบงานด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ งานด้านวิชาการ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา จุดเน้นของงานด้านวิชาการของโรงเรียนคาทอลิกมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนได้พัฒนาในทุกมิติตามจิตตารมณ์ของปรัชญาการศึกษาคาทอลิก ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสมบูรณ์ในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์สังคม จิตใจ และที่สำคัญคือจิตวิญญาณของความดี

3.6 ด้านจิตตาศาสนา พบว่ามีแนวทางดังนี้ การศึกษาที่จะช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสมีกรอบทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน ทุนเจ้าหน้าที่นักรบ โดยโรงเรียนจะจัดสรรแบ่งทุนในแก่เด็กยากจนซึ่งสอดคล้องกับสมณสาส์นโรงเรียนคาทอลิก (The Catholic School) ได้พูดถึงความสำคัญของครูในข้อที่ 78 ได้พูดถึงเรื่องเดียวกันนี้ว่า การเจริญชีวิตที่เป็นประจักษ์พยานและความประพฤติของครูมีความสำคัญและถือเป็นลำดับแรกที่จะเผยแสดงคุณสมบัติเฉพาะของโรงเรียนคาทอลิก ดังนั้นการอบรมครูอย่างต่อเนื่องในรูปแบบของกิจกรรมเชิงอภิบาลที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่ขาดเสียไม่ได้ในโรงเรียนคาทอลิก การอบรมนี้ต้องมุ่งให้ครูได้รับแรงกระตุ้นให้เป็นประจักษ์พยานถึงความรักของพระคริสต์ในห้องเรียน และนำแนวทางแห่งความรักนี้มาแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

3.7 ด้านการกำหนดหลักสูตร พบว่ามีแนวทางดังนี้ ฝ่ายการศึกษาสังฆมณฑลนครสวรรค์ จำเป็นต้องวางแผนการบริหารโรงเรียนโดยเพิ่มฝ่ายงานจิตตาคิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของงานบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารเตรียมการประชุมใหญ่การศึกษาของพระศาสนจักรคาทอลิกสากล เรื่องการศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตฟื้นฟูความกระตือรือร้นขึ้นใหม่ (Educating today and tomorrow A renewing passion) ปี 2015 ในตอนที่ 2 ข้อที่ 3 ได้เน้นให้เห็นความสำคัญของการสอนว่าปัจจุบันดูเหมือน “วิธีการสอนสำคัญกว่าเนื้อหาที่สอน” เพราะเนื้อหามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แต่วิธีการสอนที่เน้นการไตร่ตรองจะช่วยพัฒนากระบวนการคิดและความสามารถทางสติปัญญาทำให้ผู้เรียนได้รับมากกว่าข้อมูลที่ตายตัว แต่ยังได้รับการกระตุ้นให้รู้จักการทำงานร่วมกันเพื่อแสวงหาองค์ความรู้ที่สูงกว่า

3.8 ด้านการกำหนดเนื้อหา พบว่ามีแนวทางดังนี้ การบูรณาการคุณค่าพระวรสารและความรู้ในด้านวิชาการอื่นๆ เป็นสิ่งที่พึงกระทำและปฏิบัติ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบูรณาการคุณค่าพระวรสารกับการเรียนรู้ เพื่อจะได้ช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญว่าไม่ได้มีความรู้อย่างเดียวที่จะทำให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตแต่ต้องมีคุณธรรมตามมาด้วย เพื่อจะได้เกื้อกูลกันและกันเพราะถ้ามีแต่ความรู้อย่างเดียวแต่ไม่มีคุณธรรมสังคมจะเกิดปัญหาซึ่งเห็นได้จากในยุคปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมณสาสน์โรงเรียนคาทอลิก ในข้อที่ 24 ได้ระบุว่าแนวทางการศึกษาของโรงเรียนคาทอลิกคือ การเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่สถานการณ์ในชีวิตจริง โรงเรียนต้องกระตุ้นให้นักเรียนฝึกฝนการใช้สติปัญญาของตนเพื่อเข้าใจศาสตร์ต่างๆ อย่างชัดเจนจนถึงแก่นแท้ของความจริงนั้นๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาเป็นองค์ความรู้ สู่ทักษะความชำนาญ

3.9 ด้านการวางแผน พบว่ามีแนวทางดังนี้ มีการศึกษาและดูสภาพความเป็นจริงของโรงเรียนในวิชาคริสต์ศาสนา คำสอน และจริยศาสตร์จากฝ่ายวิชาการ และหาช่องทางในการจัดวิชาเหล่านี้เป็นวิชา ซึ่งสอดคล้องกับในเอกสารก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปี ค.ศ. 2012-2015 ที่กำหนดพันธกิจว่าทบพวนกำหนดวิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก 44 วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม โรงเรียนคาทอลิกโดยการสำรวจความต้องการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกเพื่อร่วมกันทบพวนหรือกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะของนักเรียนให้เป็นไปตามอัตลักษณ์ของโรงเรียนคาทอลิกจัดทำแผน

พัฒนาและแผนปฏิบัติการเพื่อให้โรงเรียนเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ครอบคลุมถึงการพัฒนาครูและบุคลากร การพัฒนาอาคารสถานที่ การบริหารงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนในสังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนและสามารถลงสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม มีข้อเสนอแนะในการนำแนวทางไปใช้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1.1 สภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทย แผนกคริสตศาสนธรรมระดับชาติควรกำหนดนโยบายให้งานวิจัยด้านคำสอนเป็นงานที่สำคัญประการแรกของการพัฒนางานด้านการสอนคำสอนในประเทศไทย

1.2 สังฆมณฑลควรจัดให้มีคณะผู้ให้การอบรมประจำสังฆมณฑล เพื่อการจัดการวางแผนการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาครูคำสอนที่สามารถตอบสนองความเป็นจริงของสังฆมณฑลอย่างแท้จริง

1.3 สถานศึกษาควรมีการออกแบบการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของโรงเรียนคาทอลิก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก

1.4 ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานด้านจิตตภาล ซึ่งครอบคลุมการอบรมครูด้านจริยธรรมและศีลธรรม และการสอนคำสอนของคริสตศาสนาและจริยศึกษาสำหรับผู้เรียน

1.5 ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำแผนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้และการนิเทศที่เข้าถึงคุณค่าอย่างองค์รวม มีการบูรณาการคุณค่าพระวรสารโดยเน้นคุณลักษณะตามเป้าหมาย มีการไตร่ตรองและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินวัดผล และการวิจัยในชั้นเรียนที่เน้นการพัฒนาของผู้เรียนมากกว่าคะแนนเพียงอย่างเดียว

บรรณานุกรม

- “เอกสารการประชุมคณะกรรมการอำนวยการสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทยครั้งที่ 2/2555” วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2555.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธวัช สิงห์สา. (2559). การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคาทอลิกตามอัตลักษณ์การศึกษา. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มิเกล กาไรซาบาล.(2542). การปฏิรูปการศึกษาด้วยจิตตารมณ์พระเยซูคริสตเจ้า. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2558). ตลอดกาลนิรันดร์ 350 ปี การศึกษาคาทอลิกไทย. อัมรินทร์พรตีตติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2555). ก้าวไปข้างหน้าด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก ปีค.ศ 2012-2015. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาประชุมบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2553). แผนอภิบาลคริสตศักราช 2010-2015 ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย อภิบาลชุมชนศิษย์พระคริสต์ ร่วมพันธกิจแบ่งปันข่าวดี. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิก. (2551). อัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2557). ก้าวต่อไปด้วยอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก. เอกสารการวิจัยโรงเรียนคาทอลิก.
- สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก. (2556). โรงเรียนคาทอลิก. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สุรินทร์ จารยอุปการะ. (2555). การจัดการศึกษาคาทอลิกโรงเรียนคาทอลิกในประเทศไทยตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิก [วิทยานิพนธ์ดุซงญอบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].